

ارجاع قونسول آلمان، تأیید آسایش دائمی را نموده روابط را محفوظ دارند. و این نکته را هم اخیراً خاطر نشان می‌نمائیم که اگر هر آینه عملیات جنگجویانه شما دوام پیدا نمود و در ظرف مستقبل جلوگیری از ملت ممتنع گردید ملامت و مسئولیت راجع به حرکات لابلایانه شماست که از خطه بی‌طرفی تخلفی نموده‌اید و اینجانب را هیچ مسئولیت و ملامتی نیست. لقد ا عذر من انذر. خادم الشریعه محمدحسین برازجونی^۱

اتحاد مجاهدین علیه انگلیسی‌های اشغالگر

اقدامات خصمانه و تحریکات مداوم انگلیسی‌ها در منطقه مانند، اشغال بندر بوشهر، پائین کشیدن پرچم ایران و بالا بردن پرچم انگلیس به جای آن، تخریب نخلستان قریه دلوار، دستگیری و تبعید اتباع آلمانی مقیم بوشهر که همگی ناقض بی‌طرفی ایران در جنگ بود باعث جریحه‌دار شدن احساسات ملی و مذهبی مردم منطقه شد و همین امر سبب گردید تا رفته رفته واکنش‌هایی در گوشه و کنار منطقه بر علیه انگلیسی‌ها نشان داده شود، اینگونه واکنش‌ها به تدریج صورت پیچیده‌تری به خود گرفت و دیری نپایید که به قیامی همگانی مبدل گشت.

نخستین واکنش بر علیه انگلیسی‌ها از طرف اهالی قریه «دلوار» که رهبری و فرماندهی آنان را شخص دلیر و میهن‌دوستی چون رئیس علی خان دلواری بر عهده داشت نشان داده شد. رئیس علی‌خان از روسا و محترمین قریه دلوار و از نفوذ کلام در میان اهالی برخوردار بود. وی نسبت به انگلیسی‌های متجاوز کینه و عداوت خاصی داشت و از آنجائی که مردی با غیرت و با شهامت بود تجاوز نظامی انگلیسی‌ها را در منطقه بسیار گران می‌دانست لذا برای پاسخ دادن به تجاوز انگلیسی‌ها آرام ننشست و به زودی توانست ساکنین دلوار را بر علیه متجاوزین بسیج نماید. رئیس علی پس از آمادگی مقدماتی با افراد تحت فرمان خود و با

کمترین امکانات به یک عملیات تهاجمی که بیشتر به صورت شیخون و جنگ و گریز بود دست زد و قرارگاه انگلیسی‌ها را در «بهمنی» واقع در نزدیکی بوشهر مورد هجوم قرار داد و طی آن خساراتی بر آنان وارد ساخت. و این در حالی بود که از طرف اهالی بوشهر هیچگونه کمکی به وی نشد.

رئیس علی دلواری از آنجا که برای مقابله با دشمن از نیروی انسانی و مالی کافی برخوردار نبود دست اتحاد به سوی دیگر روسا و رهبران منطقه دراز کرد و آنان را برای رویارویی با انگلیسی‌های متجاوز دعوت به قیام نمود. مشارالیه برای این منظور بیک‌هایی را به اهرم و چاه کوتاه و برازجان گسیل داشت و از رهبران ملی و مذهبی تنگستان و دشتستان مانند: آقا شیخ محمدحسین مجتهد برازجانی، زائر خضرخان اهرمی تنگستانی، شیخ حسین خان چاه کوتاهی و میرزا محمدخان، غضنفرالسلطنه برازجانی استمداد طلبیده و آنان را به اتحاد و یکپارچگی فراخواند.

با دریافت تقاضای رئیس علی دلواری از طرف این رهبران، آنان نیز که از سال‌ها قبل به ماهیت استعماری انگلیس پی برده و علاوه بر آن تهاجم قوای دریایی انگلیس در ایام سلطنت ناصرالدین شاه به سواحل ایران و اشغال بندر بوشهر در سال ۱۸۵۷ میلادی (۱۲۷۳ ه. ق) و مطابق با ۱۲۳۵ هجری شمسی و پیش آمدن جنگ خوشاب را از یاد نبرده و خاطره آن تهاجم وحشیانه را در دل داشتند،^۱ از تقاضای رئیس علی استقبال نموده و متقابلاً دست اتحاد به سوی او دراز کردند.

از جمله رهبرانی که دعوت رئیس علی را پذیرفت و با دیگر مجاهدین یکصدا و همگام گردید مرحوم آقا شیخ محمدحسین مجاهد برازجانی بود که از علما و مجتهدین دشتستان به شمار می‌رفت و چنان‌که در سطور پیش اشارت رفت از نفوذ کلام در میان اهالی دشتستان، دشتی و تنگستان برخوردار بود. مشارالیه که در تلگراف جوابیه خود به ژنرال کاکس، نامبرده را از اقدامات غیرقانونی انگلیسی‌ها آگاه ساخته و از سوء سلوک با اهالی